

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Septembris Et Octobris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10262

XIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77413)

egit Deo cum omnibus, qui aderant, fratribus. Et cum parum confedissent, ac de supernis iudicijs trepidi aliquantum fabulari cœpissent, iussit pontifex ceteros ad horam egredi, & ad Accam presbyterum ita loqui exorsus est: Visio mihi modò tremenda apparuit, quam te audire ac silentio tegere volo, donè sciam quid de me fieri velit Deus. Adstitit enim mihi quidam candido præclarus habitu, dicens se Michaëlem esse Archangelum, & ob hoc, inquit, missus sum, ut te à morte reuocem. Donauit enim tibi Dominus vitam per orationes ac lachrymas discipulorum & fratrum tuorum, & per intercessionem suæ beatæ genitricis, semperque virginis Mariæ. Quapropter dico tibi, quia modò quidem ab infirmitate hac sanaberis: sed paratus esto, quia post quadriennium reuertens, visitabo te. In patriam verò perueniens, maximam possessionum tuarum, quæ tibi ablatae sunt, portionem recipies, atque in pace tranquilla vitam terminabis.

Terribilis
ei oblata
visio.

Conualuit igitur Episcopus, cunctis gaudentibus, & Deo gratias agentibus, cœptoque itinere, in Britanniam venit. Lectis autem Epistolis, quas ab Apostolico Papa adduxerat Bertuualdus Archiepiscopus, & Edilredus quondam Rex, tunc autem Abbas, libentissimè fauerunt. Qui videlicet Edilredus accitum ad se Coenredum, quem pro se Regem fecerat, amicum Episcopo fieri petijt, & impetrauit: sed Aldfridus Nordan Humbrorum Rex eum suscipere contempsit, nec longo post tempore superfuit. Vnde factum est, ut regnante Ofredo filio eius, mox synodo facta iuxta fluuium Nidd, post aliquantum vtriusque partis conflictum, tandem cunctis fauentibus, in præfatum sit suæ receptus Ecclesiæ. Sicque quatuor annis vsque ad diem obitus sui vitam duxit in pace. Defunctus est autem quarto Idus Octobris in monasterio suo, quod habebat in prouincia Vndalum, sub regimine Cudbaldi Abbatis, & ministerio fratrum perlatum in suum monasterium primum, quod dicitur * in Hrypum, positus est in ecclesia beati Apostoli Petri, iuxta altare ad Austrum, ut supra docuimus, & hoc de illo Epitaphium est scriptum:

Edilredus
Rex, postea
Abbas.

Obitus S.
Vuilfridi
Episcopi.
Inrhypum

Vuilfrid hic magnus requiescit corpore præful,
Hanc Domino qui aulam, ductus pietatis amore,
Fecit, & eximio sacrauit nomine Petri,
Cui clauis cæli Christus dedit arbiter orbis,
Atque auro ac Tyrio deuotus vestijt ostro.
Quinetiam sublime Crucis radiante metallo
Hic posuit tropheum: necnon & quatuor auro
Scribi Euangelij præcepit in ordine libros,
Ac thecam è rutilo his condignam condidit auro.
Paschalis qui etiam solennia tempora cursus,
Catholici ad iustum correxit dogma Canonis,
Quem statuere patres: dubioque errore remoto,
Certa suæ genti ostendit moderamina ritus.
Inque locis istis monachorum examina crebra
Colligit, ac monitis, cauit quæ regula patrum,
Sedulus instituit, multisque domique forisque,
Iactatus nimum per tempora longa periculis,
Quindecies ternos postquam egit Episcopus annos,
Transijt, & gaudens cælestia regna petiuit.
Dona Iesu, ut grex pastoris calle sequatur.

Corrigit ve
terè Anglo-
rum errorè
circa cele-
brationem
festi Pascha-
lis.

VITA S. VENANTII ABBATIS, AVTHORE
B. GREGORIO TVRONENSI EPISCOPO,
De vita Patrum Cap. 16.

OLITARIVM atque multiplex donum ecclesijs populisque terrigenis cælestis potentia præstat, cum largitur iugiter seculo, non modo peccatorum suffragatores, verumetiam vitæ doctores æternæ. quod vnicui cernitur, dum à maiestate diuina tribuitur: multiplex, quia cunctis, qui expetere voluerint, affluenter indulgetur, iuxta illud: Petite, & accipietis, & reliqua. Vnde vigilanter incessanterque debet inuestigare mens humana Sanctorum vitam, & hoc

Iohan. 16.

Zzz

hoc

Sanctorum
vite accuratè
inuesti-
ganda.

hoc prouocata studio, accensa exemplo, ad ea semper extendi, quæ Deo nouit esse acceptabilia, vt ab ipso vel mereatur à malis erui, vel possit exaudiri. Hæc enim ab eius maiestate querebant Sancti percipere, poscentes iugiter, vt ipse insinuaret cordi, ipse perficeret in opere, ipse loqueretur in ore: quo facilius purgata mens, cogitatione, eloquio, actione, cogitaret sancta, loqueretur iusta, operaretur honesta. Vndè factum est, vt dum in his, quæ diuinitati sunt placita, famulabantur: obtinerent sibi remitti peccati debitum, eruèrentur à coeni sordentis contagio, cæleste pro meritis inuitarentur ad regnum. Ponebant etiam & præcessorum exempla ante oculos suos, atque omnipotentem Dominum pro eorum affectibus collaudabant, quorum, vt diximus, exempla sequi meditabantur. Vndè & nos in præconio deuoti Deo famuli Venantij Abbatis effari nitentes, diuinitati potius dona sua referimus: quia dexteram eius manifestum est effecisse, quod sanctos constitit operatos esse: deprecantes, vt aperiat os muti ad publicanda opera antistitis sui: quia sicut esse nos recognoscimus scientia tenues, ita nouimus conscientia peccatores.

Deus opa-
tur in lan-
ctis.

S. Venantij
parentes &
patria.

Igitur beatus Venantius Biturigi territorij incolæ fuit, parentibus secundum seculi dignitatem ingenuis, atque catholicis. Qui dum esset iuuenili ætate florens, à parentibus sponsali vinculo obligatur. Cum quæ, vt ætati huic conuenit, amori se puellari præstaret affabilem, & præter pocula frequentia etiam luxuriosè indueretur, contigit vt ad urbem Turonicam, Domino inspirante, veniret. Erat autem tunc temporis monasterium basilicæ sancti Martini propinquum, in quo Syluinus Abbas gregem Deo deuotum regulari sceptro regebat. Ad hoc vir iste deuotus accedens, virtutesque cernens beati Martini, ait intrà se, vt conijcio: Melius est, seruire impollutum Christo, quam per copulam nuptialem contagio inuolui mundano. Relinquam sponsam territorij Biturigi, & annectar catholicæ per fidem Ecclesiæ, vt quæ credo corde, etiam opere merear effectui condonare.

S. Venantius
tondetur, &
fit mona-
chus.

Hæc intrà se voluens, aduenit ad antedictum Abbatem: prouolutusque ad pedes eius, quid intimo corde gereret, cum lachrymis patefecit. At ille gratias agens Deo pro fide pueri, addita etiam prædicatione sacerdotali, iuuenem totondit, & gregi monasteriali afficiuit. Exin se in humilitate fratribus exhibens, & charitatem cum omnibus diligens, in tantum sanctitatis apicem euectus asseritur, vt ab omnibus tantquam parens summo studio coleretur. Vndè factum est, vt decedente Abbate iam dicti monasterij, ipse in loco Abbatis, eligentibus fratribus, substitueretur. Denique quadam Dominica ad Missarum celebranda solennia inuitatur, dixitque fratribus: Iam oculi mei caligine obteguntur, nec possum libellum adspicere. Presbytero igitur hæc alteri agenda mandate. Dicente autem presbytero, ipse proximus adstitit, ventumque est, vt sanctum munus iuxta morem catholicum, signo Crucis superposito, benediceretur. At ille intuitus, vidit quasi ad fenestram absidæ scalam positam, & quasi descendentem per eam virum senem, clericatus honore venerabilem, atque oblatum in altario sacrificium dextera extensa benedicentem. Hæc autem agebantur in basilica sancti Martini. Quod nullus videre meruit, nisi ipse tantum. Reliqui verò cur non viderint, ignoramus. Ipse tamen deinceps fratribus retulit. Nec autem est dubium, hæc fidei famulo Dominum demonstrasse, cui etiam dignatus est arcanorum secreta cælestium reuelare.

Deinde Ab-
bas.

Visio eius
sub Milla.

Nam idem dum de basilicis sanctorum die Dominica, expleta oratione, reuertetur, super bacillum sustentatus in medio confessoris atrio, erectis auribus, oculisque ad cælum diutissime attentis, stetit immobilis: deinde motus à loco, coepit dare gemitus, ac suspiria longa producere. Interrogatusque à suis, quid hoc esset, aut si aliquid diuinum fuisset intuitus, respondit: Vt nobis inertibus & pigris: eccè iam in cælo Missarum solennia expediuntur, & nos segnes necinchoare coepimus huius mysterij sacramentum. Verè, inquit, dico vobis, quòd ego audiui voces Angelorum in cælis, Sanctus, in laudem Domini proclamantes. Et dicto citius, in monasterio Missarum solennia iussit expleri.

Secreta cæ-
lestia ei pa-
duntur.

Si mortui
rogent libe-
rari à malo,
ergo mala
purgatorij
patiuntur.

Sed nec illud præteribo, quòd quadam vice, dum iuxta consuetudinem, vt supra diximus, de basilicis, quas orationis gratia adièrat, repedaret, & in basilica ad Missas Dominicæ orationis verba decantarentur, cum illi dicerent, Libera nos à malo: audiuit è tumulo cuiusdam vocem dicentem similiter, Libera nos à malo. Quod non sine perfectionis merito censetur, vt hæc meruerit audire. Sed & ad Bassini presbyteri tumulum veniens, & qualitatem eius meriti, & quantitatem refrigerij, ipso docente, cognouit.

cognouit. Et licet hæc magna sint, ad illam tamen sanitarum gratiam, quam per eum Dominus infirmis protulit, libet accedere. Non enim ambigitur, quod per eum, sicut supra diximus, operata sit dextera Dei, cui ista, quæ memorauimus, tanta voluit reuelare.

Puerulus quidam Paulus nomine, crurum poplitumque graui dolore vexatus, sanctum adiit, prostratusque genibus eius, exorare cepit, vt ei medicinam oratione sua à Domini misericordia obtineat impertiri. Qui protinus, oratione facta, oleo benedicto palpans membra infirmi, eum super lectulum suum requiescere fecit. Et cum paululum quieuisset, post vnius horæ curriculum surgere iubet. Qui confurgens, sanus matri suæ sancti est manibus restitutus. Pharetri cuiusdam seruus, cui dominus erat infensus, huius sacerdotis oratorium expetiuit. Quem ille elatus superbia, absente beato viro, abstraxit, ceciditque. Sed mox à febre correptus, spiritum exhalauit. Quartanarum tertianarum ve, vel reliquarum ardores febrium, oratione facta sepius mitigauit. Venenum malæ pustulæ, imposito salutari signo, restinxit. Obsessos à dæmonibus, inuocato Trinitatis nomine, emundauit. Surgente autem eo quadam nocte de stratu suo ad reddendum officium, vidit duos arietes magnos suis foribus assistentes, quasi præstolantes aduentum eius. Quo viso, furibundi ad eum cum impetu valido diriguntur. At ille signum Crucis opponens, illis euanescentibus, absque metu oratorium est ingressus. Alia nocte regressus ab oratorio, inuenit cellulam suam plenam dæmonijs, dixitque eis: Vnde venitis? Roma, aiunt, hesternæ die egressi, ad hunc locum accessimus. Quibus ille: Abscedite, inquit, detestabiles, & nolite accedere ad locum, in quo nomen Domini inuocatur. Hæc eo dicente, sicut fumus euauerunt.

His, & talibus virtutum magnarum gratijs pollens, impleto vitæ præsentis curriculum, vitam percepturus æternam, migravit à seculo. Cuius beatum sepulcrum miraculorum illustrium effectu plerunque redditur gloriosum. Mascarpionis serui ipsius monasterij mentem iniquus dæmon obsederat: qui per trium annorum curricula energumenus factus, ad sepulcrum beati viri debacchans, tandem eius est (vt credimus) oratione, eiecto dæmone, expurgatus, multos deinceps mente integra viuens annos. Iuliani coniunx, quartanæ febris ardore laborans, vt sepulcrum beati viri attigit, compresso ardore ac tremore corporali, sanata discessit. Simili sorte & Baudimundi vxor ab hac febre laborabat, sed vbi ad lectulum sancti viri prostrata fudit orationem, mox incolumitate restituta conualuit. Multa quidem & alia de eo audiuimus, sed sufficere ad credulitatē Catholicorum hæc, quæ scripta sunt, arbitramur.

Sanat puerum debilem.

Multa edit miracula.

Felix obitus eius.

Miracula ad sepulcrum eius.

MARTYRIUM S. COLMANNI SCOTI, MARTYRIS AVSTRIACI, SAPPHICO CARMINE CON-

Scriptum à Iohanne Stabio, Maximiliani I. Imperatoris historico.

Austria sanctus canitur patronus,
Fulgidum sidus radians ab Arcto,
Scoticæ gentis Colomannus acer,
Regia proles.
Ille dum sanctam Solymorum ad urbem
Transijt, dulcem patriam relinquens,
Regios fastus, trabeam, coronam,
Sceptraque tempfit.

Propter & Christum peregrinus exul,
Factus in terris alienus vltro,
Cælicam pura meditatus aulam
Mente, fideque.

Dumque diuersos populos pererrat,
Rheticas tandem veniens ad oras,
Naue sanctum Danubius recepit
Gurgite vastus:

Perque formosas segetes, per agros
Deuehit lætos, & amœna prata,
Perque colles vitiferos secando

Octobris 13.

S. Colman-
nus Scotus,
estirper-
gia.

It Hieroso-
lymam.

OCTOBER.

Norica rura.

Mirus in sanctis Deus es deorum.
 Ille terrenam Solymam requirit,
 Tu sed æternam tribuis supremo
 Martyri Olympo.

Austriæ terras agitabat amens
 Tunc furor, fortes Morauos, Bohemos,
 Pannonés bello simul implicabat
 Inferus hostis.

Ergò dum sanctum hospitio recepit
 Oppidum nostro Stokherau vocatum
 Patrio ritu, malè tentat illum
 Dæmonis astus.

Spargit in turbas odiosa dicta,
 Prodet hic vestram speculator urbem:
 Credidit vulgus, trahitur nocentis
 More, modoque.

Iustus, & vinculus manibus catenis,
 Et pedes pressus grauibus cataclis,
 Intrat horrendum tenebris situque
 Carceris antrum.

Cæditur virgis sine fine martyr,
 Vritur corpus crepitante flamma:
 Septiès Christus probat hoc talentum
 Igne manuque.

Nec quies vlla est: satanæ minister
 Forpice ignita faber infidelis
 Vellicat carnes, vorat ossa duræ
 Lamina serræ.

Sæuus vt nullam necis indè causam
 Tortor inuenit, malè iudicatus
 Innocens, inter medios pependit
 Ecce latrones.

Mox sui Christus famuli reuelat
 Gloriam signis, memoranda quæ sunt
 Seculis cunctis, veneretur omne vt
 Martyr in æuum.

Pro explo-
 ratore capi-
 tur ac malè
 accipitur.

Virgis cedi-
 tur, & igne
 torquetur.

Crudelitèr
 suspensio
 necatur.

Multis cla-
 ret miracu-
 lis,

Hucusquè tantum habuit Codex, vndè hæc descripsimus. Desunt autem adhuc nonnulla.

MARTYRIVM SEPTEM FRANCISCANORVM

DANIELIS, SAMVELIS, ANGELI, DONNI, LEONIS,

Nicolai & Hugolini, à Saracenis occisorum anno Christi 1221, Habe-

tur in Vineâ S. Francisci Tentonicè scripta, vndè

id Latine conuertit F. Laur. Surius.

Octobris 13
 vt habet
 Martyro-
 logium.

Proficiscun-
 tur ad Sara-
 cenos.

FRATER Daniel Minister prouinciæ Calabria, vir fuit admiranda sanctitate, & martyrio illustris. Is cum sex fratribus Ordinis sancti Francisci, Samuele, Angelo, Donno, Leone, Nicolao & Hugolino, impetrata facultate ab Elia generali Ministro, beatissimi patris Frãcisçi Vicario, è Tuscia in regionem Saracenorum profectus, ad urbem Septam peruénit. Vbi cum triduo mansissent apud mercatores Pisanos, Genuenses & Massilienses, verbû Dei prædicantes in vico quodam, extra urbem Christianis mercatoribus assignato: sabbatò indè sequenti peccata sua inter se confessi sunt, & sacrosanctam Eucharistiam admodum

dum reuerenter perceperunt. Vesperis autem inuicem sibi lauerunt pedes, cōmemorantes eam Christi charitatem, qua ille, cū esset rerum omnium præpotens Deus, ante passionem suam lauit pedes discipulorum suorum, seque mutuo pijs sermonibus confirmabant & animabant. Manè die Dominico cinerem capitibus imponentes, fidenter in ciuitatē ingressi sunt, confitentes Dominum nostrum Iesum Christum, & docentes palam, in eo solo nostram constare salutem. Atque ita in mediam progressi urbem, arguebant gentiliū cæcitatē, eisque viam veritatis indicabant. Illi verò infectis in eos manibus, compræhenderunt illos, & ad Regem suum adduxerunt, interiri cædentes, flagellantes, irridentes, & conuicijs eos proscindentes. Rex vt est conspicuus rufos pilos capitum eorum, illosque fidenter & feruenter eloqui, insanire eos putabat: at iussit tamen illos vinciri, & octiduo hac ratione affligi.

Palam illis prædicant Christum.

Malè trahantur ab eis.

Octauo indè die, cū essent in eius conspectum producti, sciscitatus est, num dicta sua reuocare velint: & abnegato Christo, Saracenorum complecti fidem. Illis id planè recusantibus, suaque dicta magis etiam confirmantibus, disertisque verbis asserentibus, nullam eis salutis spem reliquam esse posse, nisi in Christum credant, & baptizentur: singulos iussit separatim examinari, multasque eis amplas promissiones offerri, si Saracenis morem gerere velint: quòd si nolint, acerbissimæ necis minas eis intentari. Sed illi præclari amici Dei, nulla fraude se passi sunt à sancto proposito reuocari, sed per gratiam spiritus sancti in sua fide constantes permansere. Id animaduertens iudex Arbaldus, ait ad Danielemin Ministrum: Quid ita mori appetis, homo stultissime, & tum præsentem, tum futuram vitam perdere? Beatus Daniel, sublatis in cælum oculis, ita ei respondit: O inueterate dierum malorum, tu potius reuertere ad viuum & verum Deum, Dominum nostrum Iesum Christum, qui hucusque malè deceptus & euersus fuisti erroribus satanæ & maledicti prophætæ tui Mahometis. Tum iudex ille iussit districtos in eos enses vibrari, vt terrore frangerentur. Cernens autem nihil eos commoueri, sed in sua sententia animo obfirmato perstare, capite eos puniri præcepit.

Promissis & minis tentantur.

Iubentur plecti capite.

Mox fratres sex ad pedes Danielis Ministri prolapsi, cū lachrymis dixerunt: Gratias agimus Deo & tibi pater, quòd ad martyrij percipiendam coronam perducti sumus. Nunc ergò benedic & benè precare filiis tuis. At ille vir sanctus complexas singulos, & piè admodum exosculans, eis benè precatus est, omnesque confortans, ita ait: Gaudeamus omnes in Domino, diem festum celebrantes. Adsunt enim nobis Angeli, cæli ianua patet nobis, & hoc ipso die pariter accipiemus martyrij coronam in gloria cælestis paradisi. Ducti indè sunt in aulam Regis, & prorsus nudi educi sunt, vt gladio ferirentur. Ibant autem illi gaudentes summo opere, Dominumque cum ingenti animi alacritate laudantes, perindè acsi ad opiparum essent inuitati conuiuium, Vbi autem ad supplicij locum ventum est, submiserrunt ceruices suas, & Domino animas suas commendantes, capitis amputatione martyrij coronas adepti sunt. Sacra autem illa capita comminuta sunt, & corpora miserè discerpta à pueris & Saracenis. Postea verò collecta sunt à Christianis, & honorificè tumulata Alfonso Regis. Porro regis Lusitanie filius magnopere ea sibi donari postulauit, magni beneficii loco ea habiturus. Impetravitque ea, & in Hispaniam transtulit, vbi Deus per merita illorum multa efficit miracula in honorem & gloriam suam, vt in dies magis magisque comperitur. Vulgus hos sanctos reuerenter inprimis habet, eorumque imagines in templis reponens, quotannis solennitatem illorum celebrat die * octauo mensis Octobris.

Eunt iucundis animis ad mortem.

Caduntur capite.

for. * decemortorio

Id verò animaduertentes patres Franciscani, sanctos ipsorum tanto in honore apud plebem haberi, cū ipsi nullam eorum commemorationem facerent, quòd tamen minimè eos deceret, adeò illorum fidei & honoris ipsos esse immemores & incuriosos, anno salutis millesimo quingentesimo decimo sexto, à Pontifice Leone X. id impetrarunt, vt liceat ipsis quotannis nono die Octobris, intrà octauas beati Francisci, solennes ferias de his martyribus agere, quemadmodum de alijs quinque martyribus Franciscanis in Ianuario fit. Libenter enim assensit Pontifex, hosque septem sanctos fratres in martyrium numerum retulit, eorumque festum celebrandum instituit ipsis ferijs sancti Dionysij, quòd tum lectiones supersint, quæ ex beati Francisci vita recitantur. Publicatum isthuc est eodem anno Rothomagi in Capitulo generali fratrum de Obseruantia. Passi sunt autem sancti martyres anno ab orbe redempto millesimo ducentesimo vicesimo primo, die * octauo Octobris, quinquennio antè, quàm è vita decederet beatus Franciscus.

Leo X. eos refert in sanctos.